

zuju pravilo. Osobito se preporuča, jer slijedi, pače još bolje provodi metodu, kako ju je zaveo u svojoj sinoptičkoj gramatici Jacquet, koju je izdao godine 1927.

Dr. Nikola Žuvić.

Dr. Max Meinertz: *Einleitung in das Neue Testament*, 4. izdanje, Paderborn 1933, Schöningh.

Ovo je uvod, koji je god. 1898. izdao najprije dr. Alojzije Schäfer, a Meinertz ga preradio i izdao pod zajedničkim imenom sa Schäferom 1912. (predgovor napisao biskup Schäfer) i god. 1921. Sada je 4. izdanje objavljuje Meinertz samo pod svojim imenom. Knjiga je u glavnom ostala u onom okviru, kako ju je zamislio i izdao pok. Schäfer, ali ju je Meinertz preradio, umnožio, neke stvari posebno razvio i što je najvažnije preinačenje je Meinertzovo mnogo dublje. U općem dijelu kao i kod Pavlovih poslanica, koje je već Schäfer postavio prije evanđelja i katoličkih poslanica, jer su vremenski prije napisane, nema znatnijih promjena. Na str. 176 : dalje, gdje je govor o evanđeljima vidimo mnoge dodatke i izmjene, mnogo citira najnovija djela, tumači povijest same riječi, evanđelje kao literarna vrsta. Nastavlja do str. 183. proučavanjem najranijih svjedoka autentičnosti i ovaj je odlomak potpuno izmijenio prema trećem izdanju, koje imam trajno kod sebe. Premda je nadodao mnogo stvari, ipak je ovo izdanje kraće od prijašnjeg (ekonomizirao je Meinertz u nabranjanju dokaza, koje je međutim temeljito produbio). Citira i najnoviju literaturu kao i značajnije studije (str. 51. dalje i 178. dalje) pa i u pojedinostima. Na str. 184—186. važno je napomenuti, iznosi »sistematski« i katehetski nacrt Matejeva evanđelja tako jasno i pregledno, da nema ništa zajedničkog s onim teškim i dosta konfuznim u prvim izdanjima, pogotovo iz god. 1898. (u trećem izdanju 1912. str. 209—211).

Potreban je bio jedan temeljiti i kraći uvod u sv. Pismo Novoga Zavjeta na njemačkom jeziku. Od njemačkih profesora i slušača, saznao sam, da i oni većinom upotrebljavaju razne skripte, jer postojeći udžbenici ili su preopširni ili ne zadovoljavaju ili se novi ne mogu štampati radi novčanih poteškoća. Meinertz je zbilja uspio. Kratak je, jasan, točan i što je vrlo važno logičan i nigdje prisiljen. Kritičan je i dubok, ali nada sve ortodoksan. Katolički je moment naglašen i zaključci u sporazumu i duhu biblijske komisije slijede spontano. Izvršno pozna sve najnovije rezultate biblijske nauke u svim njezinim granama. Bogata literatura je lijepo i sistematski poredana, a što je i naravno prioritet imaju katolički pisci. Možda bi se dalo prigovoriti pretjeranom navadanju samo njemačkih djela, pa i onih manje vrijednosti na štetu boljih u drugim jezicima (Osim engleskih djela mora se biblicista u novije vrijeme više obazirati i na francuska, pa i talijanska i španjolska djela). Dok svi pisci zadnje vrijeme posvećuju više pažnje Talmudu i drugim rabinskim spisima u tumačenju Novoga Zavjeta, Meinertz, što mi se inače sviđa, više nego historijskom tumačenju posvećuje se više teološkom. Poznavaoći prvih izdanja posegnut će i za ovim.

Dr. Nikola Žuvić.

Jean M. Restrepo Restrepo S. J.: *Concordats conclus durant le pontificat de la Sainteté le Pape Pie X.* (Traduits en latin et en français avec des notes). — Roma, Pontificia Università Gregoriana 1934, 8° p. XV+307, lire 40.

Od prvoga konkordata sklopljenog u Wormsu god. 1122. između pape Kaliksta II. i njemačkog cara Henrika V. do početka svjetskog rata sklopljena su 133 konkordata.

Zbirka konkordata, koju je godine 1919. izdao Mercati dolazi samo do početka svjetskoga rata i završuje s konkordatom sklopljenim sa kraljevinom Srbijom 1914. Potrebno je zato bilo nastaviti njegovo djelo i iznijeti rad papa od toga doba, da se vidi, kako crkva pazi na savremene potrebe i da ni u tom pogledu ne zaostaje.

Djelo P. Restrepo Restrepo dolazi u isto vrijeme s djelom P. Peruginia: *Concordata vigentia*, Roma 1934.

Restrepo Restrepo je svoje djelo izdao na francuskom i na latinskom jeziku odjelito. Pred nama je samo francusko izdanje. Kad se već auktor odlučio da djelo izda i na francuskom jeziku, voden mišlju, da bude pristupačan i onima, koji latinskim jezikom ne vladaju, onda je trebao, da u franc. izdanju bilo u predgovoru bilo u posebnom naslovu iznese u kratkim crtama pojam konkordata, razna mišljenja o njemu, predmet i formu njihovu. To bi pridonijelo potpunosti djela, pogotovo, kad je već po jeziku upućeno na širi broj čitatelja, nego latinsko izdanje.

Iza predgovora donosi auktor bibliografske bilješke i podatke za konkordate uopće i onda za konkordate, koji su sklopljeni s pojedinim državama. To će svakomu dobro doći, tko se želi posebno baviti oko konkordata.

Počevši od prvog konkordata, kojega je Papa Pijo XI. sklopio sa republikom Letonijom (sklopljen 30. V. 1922., ratif. 3. XI. 1922.) ide kronološkim redom kojim su konkordati sklopljeni i završuje sa austrijskim (skl. 5. VI. 1933., rat. 1. V. 1934.). Među državama nalazimo osim dvije spomenute: Bavarsku, Poljsku, Francusku (sporazume glede liturg. časti u zemljama franc. protektorata i dr.), Litvu, Čehoslovačku (Modus vivendi), Portugal (2 konvencije u pitanju dijeceza), Italiju (later. ugovor i konkordat), Rumunjsku (konkordat i sporazum o tumačenju 9. čl. konkordata, koji se odnosi na »Status Romano-Catholicus Transylvaniensis«), Baden, Prusku i Njemačku. U svemu 16 ugovora, koje je auktor u naslovu sveo pod imenom konkordati ali u tekstu dobro razlikuje narav pojedinog ugovora ili sporazuma. Konkordat sa Jugoslavijom nije unesen, jer još nije ratificiran, a i djelo je uostalom izašlo prije, nego je on sklopljen. Kod svakog je konkordata donesen i broj, godište i stranica A. A. S., a ispod teksta zanimiv materijal kao historijski podaci, potrebno tumačenje i poredba sa drugim konkordatima, koji se u djelu nalaze. Na koncu je dodan analitički indeks važnijih stvari sadržanih u konkordatima.

Kako se iz svega vidi auktor je uložio dosta truda i vremena. Ovo uspjele djelo postaje neophodno potrebnim svakom kanonisti.

U nas je o novijim konkordatima pisao pok. prof. Ruspini u godištima »Bogoslovske Smotre«, te dr. Matija Belić u »Mjesečniku pravničkog društva«. — Njelo najtoplije preporučujemo. **Franjo fra Lipovac.**

R. Egenter: Das Edle und der Christ. 143. S. Kart. RM 2,80. München (Kösel-Pustet) 1935.